

УДК 811.161.2'373.2

Н. М. Бербер

**ДВІ МАРІЇ:
ДО ПРОБЛЕМИ ОНОМАСТИЧНОГО ЗІСТАВЛЕННЯ
(на матеріалі малої прози Марії Матіос)**

Статтю присвячено розглядові бібліопоетонімів прозових творів Марії Матіос, зокрема біблійонімів з поетонімним компонентом. Аналізується поетика назв «Анна-Марія» та «Мама Маріца — дружина Христофора Колумба». Доведено, що ономастичне письмо Марії Матіос є однією з ознак її ідіостилю.

Ключові слова: ідіостиль, поетонім, біблійонім, бібліопоетонім, асоціації, заголовок, антропоетонім, апеллятив, топопоетонім, поетонімопростір.

У науковій літературі спостерігаємо омонімію поняття біблійонім залежно від того, яке зі значень полісемічного препонента *бібліо-* взято за основу. Так, дослідники Л. Литвин, Л. Петрова, Л. Селіверстова, Г. Тимошик, Ю. Браїлко термін біблійонім кваліфікують як біблійну пропріальну лексику. Ми дотримуємось погляду дослідників Ю. Карпенка, Н. Веселової, Е. Боєвої, Т. Крупеньової, Т. Торчинської, М. Торчинського на тлумачення цього терміна як власної назви будь-якого твору. Попри очевидну різницю у трактуванні зазначеного поняття, наявний певний стійкий смисл у його семантичному обсязі: до біблійонімів належать власні назви, що експліковано у другому компоненті терміна — *-онім*. У нашій розвідці, услід за В. М. Калінкіним, ми будемо послуговуватись терміном *бібліопоетонім*, розуміючи його як власну назву — заголовок художнього твору.

Бібліопоетоніми Марії Матіос до цього часу не були предметом спеціального вивчення; автори робіт, присвячених творчості Марії Матіос, торкалися цієї теми лише спорадично, при цьому розглядаючи заголовки не як поетонімні одиниці, а як перший знак тексту (Я. Голобородько, Д. Дроздовський).

Мета представленої статті — проаналізувати роль бібліопоетонімів «Анна-Марія» та «Мама Маріца — дружина Христофора Колумба» як

актуалізаторів текстової інформації (включаючи категорію перспекції) та одного з чинників формування ідіостилю Марії Матіос.

Як зазначає В. Кухаренко, у біблійному актуалізуються категорії перспекції та прагматичності. При цьому біблійним-речення формуватиме стійкішу перспекцію на розгортання сюжету, ніж біблійним-слово, але, безумовно, будь-який з них є відірваним від змісту і являють собою «лише перший етап контекстуальної конкретизації значення» [8:109]. Цю думку спостерігаємо, аналізуючи бібліопоетоніми «*Анна-Марія*» і «*Мама Маріца — дружина Христофора Колумба*» в поетонімопросторі Марії Матіос.

За структурою бібліопоетонім «*Анна-Марія*» — однолексемний, двокомпонентний юкстапозит, антропонім. Однак подвійний антропоетонім *Анна-Марія* зафіксований у новелі лише 1 раз — у сильній, заголовковій, позиції. У тексті оповідання спостерігаємо вживання поетонімів *Анна і Марія*, які позначають два різні персонажі.

Відомо, що і *Анна*, і *Марія* — імена єдиного походження — давньоєврейські. Так само і персонажі оповідання з однієї сім'ї, рідні сестри *Гафтиняк*. *Анна* — означає «милість», «благодать», а ім'я *Марія* має понад 60 значень, серед яких «горемика», «заядла», «настирлива», «бажана», «печальна», «відкинута, сумна» тощо. Крім вищезгаданих варіантів, ім'я *Марія* перекладають як «гірка», «кохана» (до речі, в оповіданні *Марія кохана* — у фізичному плані — багатьма чоловіками, але справжнього, душевного, кохання у неї немає — вона «відкинута» першим своїм чоловіком *Іларієм*, як і всіма іншими, навіть із «*вивершеним... черевом*» [10: 201]!). Дослідники припускають, що, ймовірно, ім'я *Марія* походить від *māgā*, що означає «чинити опір», «відмовлятися», «заперечувати» [13: 158] (у Марії Матіос вела розпусне життя, яким вчинила «*ганьбу своїй фамілії*» [10: 196], *Марія*, — це і є, власне, *опір* патріархальним традиціям, *відмова* від батьківських настанов). Отже, спостерігаємо таку антитезу в семантиці імен *Анна* і *Марія*, як «милість, благодать» — «гіркота», що в тексті твору експлікується у дихотомійній фразі, вкладеній в уста *Іларія*, — «*Чому Анна, а не Марія*» [10: 196]: *Анна «біла...свіжа...неторкана»* [10: 193], «*була дроз при згадці про Анну*» [10: 193], «*оте дівчинице, — худеньке, несміле, як пес у чужих сливах*» [10: 193], «*опустила змертвілі руки*» [10: 194], така, що «*найстарший в селі парубок*» [10: 199] «*побоявся її невмілих, та нетерплячих дитинячих рук*» [10: 195], «*бідашка-солодашка*» [10: 199]

(наскрізний апелятив, яким Марія Матіос поіменовує «світлих» персонажів, як наприклад, *Михайлове чудо Матронку* з роману «Солодка Даруся») та *Марія*, яка «не є файна» [10: 196], «пуста» [10: 196].

Авторка акцентує на незайманості *Анни*, що підсилює лексичне оточення імен головних персонажів («неторкана» [10: 193], «оте дівчинище... худеньке» [10: 193], «її худе дівчацьке тільце й ота нетерпляча дитиняча ручка» [10: 194], «Побоявся її невмілих, та нетерплячих дитинячих рук» [10: 195], «дівчинище» [10: 196, 197], «тремтячої дитини» [10: 197], «моє дівче» [10: 197], «напівдитинна Анна» [10: 198]), протиставляючи її сестрі *Марії*, яку «знав... Іларій у сорочці і без» [10: 195] (останні слова Марія Матіос виділяє курсивом, акцентуючи в такий спосіб на сюжетному підтексті). У реченні «Тепер *Марію* в селі знають багато» [10: 196], на нашу думку, відчуваються паралелі з ім'ям *Марії Магдаліни*, яке стало крилатим. Так називають жінок легкої поведінки, які повернулися (або й не повернулися) на шлях чесного життя [6: 252–253]. Крім того, нерівноцінним вважаємо спосіб номінування обох сестер: зафіксовано досить високу частотність вживання антропоніма *Анна* (44 вживання) у порівнянні з ім'ям *Марія* (11 вживань). В тексті оповідання фіксуємо патронім на позначення *Анни* (4 рази): «*Гафтинякова Анна*» [10 :190, 192], «*Гафтинякова*» [10: 195], «*Гафтиняків мизинець*» [10: 193], «*Мизинець, щоправда, крім мизинних літ, мав немір'яні татові ліси*» [10: 193]. Якщо відносно *Анни* спостерігаємо у мовленні батька безліч апелятивів для номінації дівчини: *вона, жінка, біданка, донька, дитина, дівка, молода, моє дівче, моє дівчинище*, до того ж апелятив *тато* вжито у тексті лише відносно *Анни*, то приналежність *Марії* до сім'ї зазначена лише 1 раз: «*Гафтиняк мав ще старшу доньку — Марію*» [10: 195]. Подібне згадування свідчить про погане ставлення батька до доньки. Натомість *Марія* у тексті іменується апелятивом *донька* (всього 1 раз), дейкисом *вона* (1 вживання). Полярне ставлення до обох дочок прослідковуємо не лише у номінації персонажів, а й у тексті оповідання: «...усі знають, що старий Гафтиняк по *Анниному* відданні лишить їй усі свої ліси, так само всі знають, що навіть коли хто й візьме *Марію*, то Гафтиняк не дасть їй нічого за ганьбу своєї фамілії» [10: 196].

Як відомо, Марія Матіос — неймовірний майстер інтригуючих наївних, навіювань: «У селі кожний пес знав, що Гуцуляк засватав *Гафтинякову* (патронім *Гафтинякову* подано в оповіданні курсивом, який

у Марії Матіос завжди є сигналом, що привертає увагу читача!). *А як село дізналося та полегшено видихнуло «нарешиті...» — то так і лишило цю бесіду аж до весілля»* [10: 198]. Яку з *Гафтинякових*? Безперечно, *Марію*, міркували люди, «нарешиті...» вона одумалася, та й хіба може це бути *Анна*, про яку батько казав: «...моє дівчинице — воно таке, як вовк обмоклий серед літа» [10: 197]?!

Новоспечений наречений *Лларій* подивовано захоплюватиметься: «*Боже, яка пишна була Анна!*» [10: 197] і це абсолютно суперечить попереднім описам «худенької», «напівдитинної» *Анни*; прощаючись по сватанні *Лларій* «цілував тремтячу *Аннину руку*» [10: 197], а тепер вона «*подає вже не тремтячу руку*» [10: 200]. Як дізнаємось згодом, пишаний стан, тверда рука *Марії*, а не *Анни*, і це цілком збігається з попередніми описами розпусної сестри.

На нашу думку, *Марія Матіос* йде шляхом сугестивної «ємності образу», за терміном дослідника А. Веселовського, який, спираючись на англійську естетику, наполягав на підказувальній природі сугестії [2: 58]. Так, в оповіданні «*Анна-Марія*» сугестивно наповненими є образи очей: «*Хотів зазирнути в Анніні очі, які блукали по ньому весь вечір, поки він з Гафтиняком замочував сватання, — а втрапив у пропасницю Марійного блідого обличчя*» [10: 197] і згодом розв'язка «обманутого очікування»: «*Він схиляється над нею так само, як у сватанні, цілувати її й чує, що смертельна пропасниця пронизує всі його члени...*» [10: 200] — «*безжалісними, палаючими очима замість Анни дивиться на нього Марія*» [10: 201].

Спостерігаємо ще один «апокаліптичний» штрих: «*Лларій дав знак музиці грати зустрічної, та такої, що кололося вулиця й кололося голова*» [10: 199] і врешті — «*Він чує, як тисячі батогів цюхкають над головою, розколюючи обважнілий раптово карок*» [10: 201]. Погоджуємося з думкою дослідниці Т. Гребенюк, що «у центрі конфлікту твору «*Анна-Марія*» також лежить мотив своєрідного покарання героя за гріх», письменниця-«гармонізаторка» розглядає «архетипну по суті, ситуацію» і «зводить її до звичної схеми: порушення справедливості → її відновлення». [3: 484]. Розкіл же свідомості, роздвоєність персонажа подано стисло, проте дуже містко: «*А ще треба встати з коня і зняти до вінчання Анну... та ні... таки Марію*» [10: 201]. Подібні розмірковування персонажа (до речі, теж *Марії*, але поіменованої помолдавськи — *Марица*) знаходимо в повісті «*Мама Марица — дружина*

Христофора Колумба» [9], де в лімінальному стані перебуває головний персонаж, на цьому акцентують означальні лексеми «розбита» [9: 11], «нешасна» [9: 14], «сплакана» [9: 23], «бідна» [9: 42], «чорна з горя **Маріца»** [9: 39], «розіп'ята чорним людським піднебінням» [9: 45]: «**Ось він, молодший (ні, Боже праведний, він уже старший!) тулить до грудей плюшевого ведмедика з відірваною головою так самісінько, як тулив колись до себе **Маріцу** Христофор-старший (та ні, він залишився таки молодшим!)...**» [9: 33]. Перебування головної героїні — **Маріци** — у лімінальному стані експлікується в бібліопоетонімі, що вміщує полярні апелятиви — назви осіб за родинними стосунками — «мама» і «дружина» як показ переходу Маріци з одного соціального статусу до іншого. На нашу думку, **Марія**, як і **Маріца**, «є носієм певного інфернального начала, що в обох випадках пов'язується з мотивом причинності, божевілля [3: 484]: «**Підозріло розповніла, з диким блиском в очах і зі схрещеними під грудьми руками, стояла, приперта до печі і важко, що було чутно на всю хату, дихала»** [10: 196]. Порівняймо це із наступним контекстом повісті «**Мама Маріца — дружина Христофора Колумба:** «**Маріца, обезуміла від страшного й несподіваного лиха, безперестанку кричала: «Де мій Христофор?!»»** [9: 10].

Отже, називаючи своє оповідання «**Анна-Марія»** письменниця, ймовірно, торкається проблеми метаморфози як явища. «Проблема походження архетипу метаморфози, — зазначає дослідник Р. Крохмальний, — пов'язана з архетипом міфопростору та архетипом міжсвіття (лімінальної зони), а також із архетипом переходу через лімінальну зону і його активним впливом на перемену образу» [7: 37]. Так, при переході з одного вікового періоду в інший, особливо у шлюбний, тобто при різкій зміні способу життя, людину підстерігають смертельні небезпеки [7 :38], як-от: смертельна пропасниця, тисячі батогів над головою Іларія. Міжсвіття перетинає й **Маріца** (дружина → мама), зазнаючи врешті-решт смерті. Прикметним для ідіостилю Марії Матіос, за нашими спостереженнями, є «звернення до «серця» як тієї «неусвідомленої» сили, котра може вирішити внутрішні труднощі і суперечності мислення, світоглядних орієнтацій людини, її морального вибору, місця і призначення в суспільному житті» [7: 26]: «**розірвали невинне серце, спровадивши його зі щоденної життєвської каламуті в каламуть переляканої води»** [9: 46]. Відомо, що вода є лімінальним топосом, тобто проміжними простором, який

з'єднує реальний і потойбічний світи. Вода відділяє світ живих від світу мертвих. З материнського кохання й розпачу **Маріца** заподіює собі смерть, яка розцінюється нами як усвідомлена, проте фатумна сила, що володарює над людиною: «...в мент зрозуміла, що з цієї води їй вже ніколи на берег не вийти» [9: 42]. Спостерігаємо в антропоцентричному (що посилено біблїонїмом) оповіданні філософський погляд на те, що людське суспільство як одна з форм експлікації людської сутності є дуалїстичним: з одного боку, суспільство — це найбільш досконала форма існування людства, котра надає можливості для всебічного гармонїйного розвитку, самореалїзації особистості, а з іншого, — є витоком пригнїчення людської гідності, породжує соціальну несправедливїсть та злочинність. «Моралїзаторка» Матїос пояснює, нїби одягає «шовкові зашморги» [9: 44], причину загибелї **Марїци**: «...**УРИВКИ ЦИХ** (шрифт Марїї Матїос) *слизьких розмов на-здогнали бїдну Марїцу* [9: 42], «*несе її добра — добріша від людей — вода*» [9: 46], «*навіть ця каламутна вода солодша від людського погнїбельного голосу*» [9: 47] — «**розїп'ята** чорним людським пїднебїнням **Марїца**» [9: 45], «*Проте зчорнїла враз вода вже не могла видобути з розпластаной, нїбито й зовсїм розїп'ятої на водному хрестї, Марїци і звуку — бо всі живї звуки, притаманнї й приступнї людинї, розчинилися в розїрваному серцї бїдної жїнки.*» [9: 44]. Урельєфнюється образ **Марїї — Пресвятої Богородици**, син якої — Ісус Христос — був розїп'ятий на хрестї. Відповідно добирає Марїя Матїос й антропоетонїм **Христофор**, що в перекладї з грецької означає «той, що несе Христа» [15: 382]. Тїльки-от «несе» тяжкі муки щохвилинного вїдчуття, «що таке материнська безвихїдь і що таке материнська любов у час безвиходї» [9: 45] **Марїца**, яку «чорна і люта вода» [9: 46] визволила «з-пїд гнїту непосильной для неї брили» [9: 46], і слова людські виявилися «спасенними й смертельними одночасно» [9: 44]. Знов фіксуємо вже знайомий прийом Марїї Матїос — занурення персонажа в стан психологїчної лїмінальності, при якому героїня перебуває нїбито одночасно у свїті реальному, якому належить її тїло, й у свїті потойбічному (фантастичному, вимряному, вигаданому), куди вона лине мрями, думками, душею. У профанному свїті вона «ще нїбито хотїла коротко махнути комусь рукою, натякаючи на вїчне прощання...; «або хотїла дати потайний знак до скорой стрїчі ...» [9: 43] померлим родичам, які перебувають у свїті сакральному. **Марїца** лине думками «до веселого колись молдавського

містечка із назвою, що просилася в пісню чи танець — *Фрунзе Верде...*» [9: 43], «її зараз колише вода додому» [9: 47].

Підвищеною сугестивністю відзначається образ *Марії* (оповідання «*Анна-Марія*»): «Кінь під *Анною* якийсь лінивий і змучений, бо несе її так поволі, як ніс би *мерця, а не молоду*» [10: 200]. Натяк, що *Анна* сама не своя, вона ніби перетворюється у *Марію*, хоча сюжет оповідання не підтверджує реальної метаморфози; авторка навмисне ламає асоціацію *Анни* з життям, натомість навіює образ *Марії* — «з виокругленим обличчям і вивершеним — ніби перед самими пологами — червом...» [10: 201]. Навіювання поетичного образу, як пояснює Іван Франко у відомому трактаті «Із секретів поетичної творчості», відбувається за психічними законами зчеплення, асоціації образів та ідей [14], адже сугестія насамперед виявляється через незвичайний асоціативний ряд. Простежимо, наприклад, в оповіданні «*Анна-Марія*» гротескні образи-асоціації: «*кололася вулиця*» [10: 199] — «*кололася голова*» [10: 199], зорові асоціації: «*палкі очі*» [10: 200] *Анни* — «*безжалісні, палаючі очі*» [10: 201] *Марії* тощо. В цьому вбачаємо оригінальний авторський прийом гри образів, який відповідно позначився на доборі бібліопоетоніму, що фокусує увагу на метаморфозі *Анна* → *Марія*. *Марія* Матіос досягає в такий спосіб високої морально-дидактичної настанови беззаперечної спокути гріха: «*темний бунт крові*» [10: 191] *Іларії* спокутує, відчуваючи на собі «*темний і страшний жар*» [10: 199], що пашів з обличчя *Марії*.

Проведена специфічна паралель, асоціативне зіставлення звабленої колись «*старшої доньки*» [8: 195] *Марії* із цнотливою, «*мізинних літ*» [10: 199] сестрою *Анною* логічно вмотивовує глибину образів героїнь. Спостерігаємо поетичний прийом, коли психічні явища виступають асоціативно до фізичних явищ і, таким чином, увиразнюються: душевна зрада, яку відчуває *Марія*, асоціюється із «*згубленими дівочими вінчиками*» [10: 192]. Зауважимо, що *Марія* Матіос чітко розмежовує душу і тіло: «*вісьмома неділями тілесного посту*» [10: 201], «*...постив... не душею..., але тілом*» [10: 192].

Услід за філософом Григорієм Сковородою [12], *Марія* Матіос визначає три грані сутності людини — природну («хіть», яка стає причиною нещастя в оповіданні «*Анна-Марія*»), соціальну («чорні злі язики», що призводять до трагедії в повісті «*Мама Маріца — дружина Христофора Колумба*») і духовну (інтертекстуальна проблема у творчості письменниці).

Бібліопоетонім «*Мама Маріца — дружина Христофора Колумба*» прокламує ідею сутності людини не тільки як соціального («*мама*», «*дружина*»), а й як духовно-трансцендентного, кардоцентричного створіння («...бо поділилося її серце на ці дві безконечні любові — і подеколи вона думає, що сама травмована не менше, ніж її нещасна дитина і вбитий чоловік» [9: 33]).

Семантичне розгортання бібліопоетоніма «*Мама Маріца — дружина Христофора Колумба*» знаходимо у поданому контексті: «*А тепер їй іноді здавалося, що в неї помутнився розум. / Коли вік сина переважив вік батька, Маріца подеколи плуталася думками: котрий із Христофорів насправді сидить перед нею?!*» [9: 33]. Таким чином, цей бібліопоетонім структурований як просте речення із суб'єктом та предикатом, які, крім власної назви — антропоетоніма, мають у своєму складі апелювати на означення назв осіб за родинними стосунками. Суперечливим і амбівалентним видається твердження дослідників Я. Голобородька, Т. Трофименко, Д. Дроздовського, К. В. Хижняк та ін., які, аналізуючи бібліопоетонім повісті Марії Матіос з формально-структурної точки зору, зазначають, що у кітчевій (на їхню думку) повісті «*Мама Маріца — дружина Христофора Колумба*» наявна тема інцесту. І дійсно: «*твір відкритої структури характеризується смисловою незавершеністю при одночасній формовій цілісності й досконалості. Тому він стимулює різні прочитання, заохочує читача до активного смислотворення*» [4: 117]. Сама ж «*мольфарка*» Марія Матіос заперечує наявність Едіпової лінії в повісті: «*Адже я препарувала проблему брудного людського осуду, нічим не підтверженого (маю на увазі приписуваний персонажам інцест)*» [11], із чим ми абсолютно згодні, але це тема наступної нашої розвідки. Вважаємо, що заголовок з опозиційними апелюваннями «*мама*» і «*дружина*» створює хибну пресупозицію, провокуючи не тільки зміщення авторських інтенцій, а й повну їх заміну при рецепції твору читачем, проте така конструкція була принадною для відтворення соціальної метаморфози головної героїні — *Маріци*. Пріоритетну позицію письменниці віддає апелювати *мама*, ймовірно, натякаючи в такий спосіб, що роль матері є першорядною для *Маріци*, а функція дружини була вичерпана із настанням смерті чоловіка. Цю тезу підтверджує присвята до повісті: «*кожній матері окремо...*» [9: 33]. У контексті «...*Хіба що на хвилику — до двох Христофорів Колумбів. Одному з них була матір'ю. І тільки обом... /...*

Жоно-о-о-о-о!!!!!» — хапає залишки душі безживна Христофорова рука в каламуті намулу. / А друга додушує: *«Мамо-о-о-о!!!!!»* [9: 47] еліптична фраза, що, на наш погляд, утворює разом із бібліопоетонімом ідейно-структурну рамку твору, *«І тільки обом...»* посилила перспекцію бібліопоетонімом хибної пресупозиції в одних читачів і призвела до явища так званого «обманутого очікування» в інших.

Вищезазначене дає нам підстави вважати, що, добираючи бібліопоетоніми *«Анна-Марія»* і *«Мама Маріца — дружина Христофора Колумба»*, Марія Матіос виходила з ідейної настанови твору показати метаморфози життєвих колізій головних персонажів, що й споріднює самотній метод номінування зазначених творів авторкою. Як в оповіданні *«Анна-Марія»* бібліопоетонім приховує за одним (хоча й подвійним) ім'ям два персонажі — *Анну* і *Марію*, так і в повісті *«Мама Маріца — дружина Христофора Колумба»* одним поетонімом (*Христофор Колумб*) поіменовано два персонажі — батька і сина.

Частково єднає ці два твори (а, відповідно, й спосіб добору бібліопоетонімів) й філософська концепція розуміння людини як Мікрокосму, названа Григорієм Сковородою «Малим порядком»: *«Але ми ніколи не питаємо в інших про їхню любов... а лише — коли зі злорадною втіхою, а коли — із втішним злорадством — питаємо про гроші...»* (з повісті *«Мама Маріца — дружина Христофора Колумба»*) [9: 45] або ж: *«Іларій справді не знав достеменно, що він сватав: Анну чи ліси?»* (в оповіданні *«Анна-Марія»*) [10: 198]. В такому Мікрокосмі, вважав мислитель, зосереджуються всі позитивні духовні сили Макрокосму, внаслідок чого сама людина виступає носієм **«розумного серця»** і **«сердечного розуму»** [1]. «Сердце безумных во устах их, уста же мудрых в сердцѣ их,» — повчає нас мислитель. [12: 200]. Порухення законів буття (*«злорадна втіха»* і *«втішне злорадство»*), за сприйняттям Марії Матіос, й призвело до трагедій: *«...Далі не було нічого, крім продовження драми...»* [9: 47].

Як бачимо, бібліопоетоніми «містифікаторки» (як її названо в книзі «Нація») Марії Матіос є суттєвою ознакою ідіостилу письменниці. Вони відтворюють використання авторкою сугестивних засобів, є витончено-ескізними, наповненими глибокими духовно-трансцендентними, метаморфозними смислами, є, за образним визначенням Ю. Карпенка, «заголовколомками». Можемо констатувати урельєфнення двох діаметральних образів Марії — розпусної і

пресвятої. І за кожним з образів (чи, радше сказати, в кожному) — загадкова і непередбачувана Марія-наратор — Марія Матіос.

Отже, проведене, так би мовити, крупним планом дослідження бібліонімів показує, по-перше, семантичну, структурну, функціональну й типологічну неоднорідність власне феномена бібліопоетонім та зумовлені цим розмаїті підходи до його осмислення, декодування читачем; по-друге, здатність бібліопоетонімів впливати на потенційного читача уже у «передтекстовий період», створюючи ефект очікування і формуючи прогноз щодо твору у цілому, і, врешті, бути рушійною силою в процесі адекватної інтерпретації та розуміння авторських інтенцій.

У подальшому дослідженні плануємо розглянути поетику інших бібліопоетонімів Марії Матіос, передусім ідеться про всебічне, комплексне їх вивчення, систематику в контекстах різних методологічних підходів.

Література

1. Багнюк А. Л. Концепція людини: підходи і тлумачення / А. Л. Багнюк // Науковий потенціал України — 2007. Матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції 27–29 березня 2007 р.: В 2-х част. — К., 2007. — Ч. II. — 59 с.
2. Веселовский А. Историческая поэтика / А. Веселовский. — М., 1989.
3. Гребенюк Т. В. Мораль, гріх і провина в концептосистемі прози М. Матіос / Т. В. Гребенюк // Актуальні проблеми слов'янської філології: міжвуз. зб. наук. ст. — К. — Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект — Поліграф», 2006. — Вип. XI: Лінгвістика і літературознавство. — 2006. — С. 480–487.
4. Завгородня Л. В. Типологія читача як комунікативно-теоретична проблема / Л. Завгородня // Стиль і текст / Інститут журналістики Київського національного ун-ту імені Тараса Шевченка — К., 2006. — Вип. 7. — С. 115–120.
5. Ільїн В. В. Український філософський гуманізм: контамінація раціонального та ірраціонального: Автореф. дис... д-ра філос. наук. / В. В. Ільїн. — К., 2000. — 35с.
6. Коваль А. П. Спочатку було слово. Крилаті вислови біблійного походження в українській мові / А. П. Коваль. — К.: Либідь, 2001. — 312 с.
7. Крохмальний Р. Проблема дослідження метаморфози на рівні семантичного коду / Р. Крохмальний // Вісник Львів. ун. — ту. Серія філол. — Львів, 2004. — Вип. 35. — С. 37–48.
8. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту / В. А. Кухаренко. — Одеса: Латстар, 2002. — 292 с.

9. Матіос Марія. Москалиця. Мама Маріца — дружина Христофора Колумба / М. Матіос. — Львів: ЛА «ПІРАМІДА», 2008. — 64+48 с.
10. Матіос Марія. Нація. / М. Матіос. — Львів: ЛА «ПІРАМІДА», 2007. — 256 с.
11. Матіос М. «У цьому житті найважче людям-егоїстам» / М. Матіос // Високий замок. — 17. 09. 2009. — Режим доступу: <http://www.wz.lviv.ua/pages.php?ac=arch&atid=76856>
12. Сковорода Г. Наркісс. Разглагол о том: узнай себе / Г. Сковорода // Повне збір. тв.: В 2-х т. — К., 1973. — Т.1. — С. 154–200.
13. Скрипник Л. Г., Дзятківська Н. П. Власні імена людей: словник-довідник [за ред. В. М. Русанівського] / Л. Г. Скрипник, Н. П. Дзятківська. — К.: Наукова думка, 2005. — 334 с.
14. Франко І. Із секретів поетичної творчості / І. Франко. — Львів, 1961.
15. Хигир Б. Ю. Тайные символы имени: как усилить или смягчить свойства своего имени с помощью фэн-шуй / Б. Ю. Хигир; сост. В. Р. Бычкова. — М.: АСТ: Астрель, 2008. — 383 с.

Бербер Н. Н.

***ДВЕ МАРИИ: К ПРОБЛЕМЕ ОНОМАСТИЧЕСКОГО СРАВНЕНИЯ
(НА МАТЕРИАЛЕ МАЛОЙ ПРОЗЫ МАРИИ МАТИОС)***

В статье рассматриваются библони́мы эпических произведений Марии Матиос, в частности библони́мы с онимным компонентом. Анализируется поэтика заглавий «Анна-Мария» и «Мама Марица — жена Христофора Колумба». Доказано, что ономастическое письмо Марии Матиос является одной из существенных особенностей её идиости́ля.

Ключевые слова: *идиости́ль, оним, поэтоним, библионим, библиопоэтоним, антропоэтоним, ассоциации, аппелятив, топопоэтоним, поэтонимопространство.*

Berber N. N.

***TWO MARIA'S: TO THE PROBLEM OF ONOMASTIC COMPARISON
(BASED ON MATERIAL OF STORIES WRITTEN BY MARIA MATIOS)***

This article is devoted to research of personal names in epic novels of Maria Matios, particularly biblyonyms with onym component. We analyzed the poetics of title «Anna-Maria». We proved that the onomastic writing of Maria Matios is one of the features of her idiostyle.

Key words: *idiostyle, onymic, poetonym, anthropoetonym, associations, appellative, topoetonym, poetonymspace.*